

МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОГО ЕТАПУ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Архієреєв С.І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У роботі розглянуто основну задачу сучасного етапу ринкової трансформації. Задачі ринкової трансформації в Україні остаточно ще не вирішені. Більш в того в процесі трансформації вони змінюються відповідно до дуалістичного характеру цього процесу [1]. Якщо у перші десятиріччя на порядку денному стояли переважно внутрішньо економічні задачі, то в останні на перший план виходять зовнішньоекономічні. Часто вони носять такий характер, що Україна самостійно не в змозі їх вирішити. Зокрема це стосується і основної задачі сучасного етапу – входження до глобальних ланцюжків створення вартості.

Що ж може бути драйвером розвитку глобальних виробничо-збутових ланцюжків в Україні? На нашу думку [2], це - фінансування глобальних ланцюжків створення вартості (фінансові продукти та послуги, що надходять у будь-яку точку ланцюжка створення вартості або через неї, що дозволяють здійснювати інвестиції, що збільшують віддачу учасників, а також зростання та конкурентоспроможність ланцюжка), широко поширене у Латинській Америці та Африці особливо у сільському господарстві.

Однак в Україні, яка має тривалу історію промислового розвитку, вони не повинні обмежуватись сільським господарством, а охоплювати всі галузі, які мають потенціал розвитку після війни. Такий досвід є у нових індустріальних економік Південно-Східної Азії, як В'єтнаму, так і Китаю, де фінансування постачальників найчастіше використовується не лише у сільському господарстві, роздрібній торгівлі (45%), а й у автомобільній (59%) та сталеливарній (44%) промисловості, а також у хімічній та нафтовій (36%).

Наступна особливість полягає в тому, що фінансування має поширюватися не лише на середні та малі підприємства, оскільки ризик унаслідок величини для великих підприємств буде навіть більшим.

Нарешті, без спеціальної фінансової підтримки звичайне фінансування ланцюжків створення вартості в Україні неможливе через високі ризики, які, безумовно, зберігатимуться й у післявоєнний період. Міжнародні фінансові організації мають досвід такої роботи, зокрема Азіатський банк розвитку був піонером у залученні комерційних банків до фінансування таких ланцюжків.

Тому СБ, ЄБРР, тобто міжнародні фінансові інститути, мають відігравати важливу роль у розвитку фінансування ланцюжків створення вартості та поширенні таких фінансових можливостей на комерційні фінансові структури з метою включення виробників України до ланцюжків створення вартості.

Література:

1. Архієреєв С.І. Дуалізм інституційної архітектури та завдання ринкової трансформації. *Інституційна архітектура та механізм економічного розвитку: матеріали симпозиуму.* – Харків: ІЕП МОН України, 2005, 85-88.
2. Архієреєв С.І. Економіко-теоретичні засади посттрансформаційної реорієнтації міжнародного бізнесу. *Економічна теорія.* 2022. № 1. С. 45-70.